

Commissie Bosch Cultuursysteem

Advies

I Like School

Zaaknummer 6626960
Opgesteld door Guido Vermunt

Inleiding:

Een kunstenaar neemt zijn intrek in een Bossche middelbare school. Op een publieke, in het oog springende plek in het gebouw slaat hij zijn kamp op. Gedurende drie dagen (en nachten) overleeft hij in deze nieuwe omgeving. Zo bouwt hij een verstandhouding op met de leerlingen en docenten van de school. Voor dit bijzondere project slaan Theater Artemis en het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch de handen ineen. Ons plan is om in schooljaar 2017-2018 4 performances te doen op scholen in Den Bosch.

Aangevraagd bedrag:

€10.000

Advies:

De Commissie Bosch Cultuursysteem adviseert:

Het aangevraagd bedrag te honoreren
~~Het aangevraagd bedrag te honoreren voor zover het budget dat toelaat~~
~~Het aangevraagd bedrag niet te honoreren en de aanvraag inhoudelijk af te wijzen~~

Toelichting advies:

Hieronder een aantal punten dat naar voren kwam bij de beoordeling van het project

Ondernemerschap en lef

De commissie heeft veel vertrouwen in het organisatorisch en artistiek niveau van Artemis. Het idee voor 'I Like School' wordt als zeer innovatief opgevat. "Dat de jongeren een bijzondere, nieuwe, unieke ervaring mee gaan maken staat vast."

Publieksbereik

De commissie stelt het publieksbereik – in het bijzonder het direct betrekken van het publiek - tot punt van aandacht. Het project zal jongeren het vertrouwen moeten geven ook echt te participeren zodat het niet alleen bij 'beschouwen' blijft. De ontsluiting op digitale/sociale media wordt gemist in de aanvraag, terwijl het project zich uitermate goed leent voor bloggen/vloggen.

Monitoring & evaluatieplan

De commissie is erg benieuwd naar het monitorings- en evaluatieverslag van het project en de wetenschappelijke invalshoek van dhr. Dr. Cock Dieleman daarbij.

Inhoudelijk projectplan

Theater Artemis en Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch presenteren:

I LIKE SCHOOL AND SCHOOL LIKES ME

een re-enactment van "I like America and America likes me", Joseph Beuys (1974)

**Innovatief en experimenteel kunstproject voor het voortgezet onderwijs in Den Bosch.
Op het snijvlak van theater, beeldende kunst, performance kunst en social design.**

De aanleiding

Theater Artemis is een jeugdtheatergezelschap gevestigd aan de Predikheerenpoort in de Bossche binnenstad. We spelen jaarlijks ongeveer 180 voorstellingen in Den Bosch, Brabant, Nederland en Europa. Artemis maakt, onder leiding van artistiek directeur Jetse Batelaan, interactief en anarchistisch theater dat zich niet aan zijn eigen wetten houdt en het publiek continu op scherp zet. Jetse werkt bij Artemis aan een indrukwekkend eigentijds oeuvre en won daarmee onder andere de VSCD Mimeprijs (2016), de Theaterprijs Prins Bernhard Cultuurfonds (2015) en de VSCD Zilveren Krekel (2015). Voor meer informatie zie ook: www.artemis.nl.

Naast het spelen van de reguliere voorstellingen ontwikkelt Artemis een groot aantal, op zichzelf staande, educatieve activiteiten. Hierin dompelen we bijvoorbeeld een volledige scholengemeenschap onder in een artistiek proces. We spelen in op de behoefte van scholen om kunst en kunstenaars een plek te geven in hun curriculum. Voor basisscholen maakten we in 2015 al *De kinderen die alles weten*. Nu ontwikkelen we een bijzonder, vernieuwend en experimenteel kunstproject voor middelbare scholen waarin theater, beeldende kunst, performance kunst en social design samenkomen. Op die manier werken we aan verdere verbinding met het onderwijs en hopen we een nieuw publiek in aanraking te brengen met het werk van Theater Artemis.

Vanuit het idee om meer en intensiever samen te werken met andere culturele instellingen in Den Bosch, ontstond het idee voor een gezamenlijk project tussen Theater Artemis en het Stedelijk Museum: **I like school and school likes me**.

I like school and school likes me

In mei 1974 vloog Beuys naar New York en werd per ambulance naar de plaats van de 'Aktion' gebracht: een kamer in de Rene Block Gallery op East Broadway. Beuys lag op een brancard gehuld in vilt. Hij deelde deze kamer drie dagen met een wilde coyote genaamd 'Little John', enkel uitgerust met vilten dekens, zijn wandelstok en handschoenen. De kunstenaar herhaalde dezelfde reeks handelingen, de blik steeds gefocust op het dier, of sloeg de deken om zich heen om de figuur van een herder met zijn stok te suggereren. Aan het einde van de drie dagen omhelsde Beuys de coyote en werd mee teruggenomen naar het vliegveld.

We laten ons inspireren door deze performance van Beuys en maken hiervan een project voor middelbare scholen: een kunstenaar neemt zijn intrek in een middelbare school. Op een publieke, in het oog springende plek in het gebouw slaat hij zijn kamp op. Gedurende drie dagen (en nachten) overleeft hij in deze nieuwe omgeving. Vanuit zijn artistieke eigenheid, zijn dagelijkse beslommeringen en met de performance van Beuys in het achterhoofd probeert hij een verstandhouding op te bouwen met de schoolse omgeving en de leerlingen in beweging te brengen. Hoe reageren zij daarop? Ontstaat er een toenadering tussen de leerlingen en deze vreemde indringer of verkiezen ze de veilige kant van de vertrouwde omgeving? Voor Beuys bezat kunst de kracht om onze samenleving te veranderen. Zijn idee van 'social sculpture', een sociaal bouwwerk waaraan iedereen z'n steentje kan bijdragen, opent deuren voor een samenleving met diezelfde creatieve veerkracht.

Ons plan is om in schooljaar 2017-2018 10 performances te laten plaatsvinden op scholen in Brabant, waarvan er bij voorkeur minimaal 3 plaatsvinden op scholen in Den Bosch. Per school bereiken we hiermee naar verwachting 800-1.500 leerlingen en docenten. Scholen krijgen begeleiding van Theater Artemis en het Stedelijk Museum bij aanvullende fondsenwerving (indien nodig) en er is een educatief voor- en natraject voor verdere inbedding in de school. Het Pierson college en Jeroen Bosch college uit Den Bosch hebben beide al aangegeven interesse te hebben in dit project.

Samenwerking Theater Artemis en Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch

Voor dit project slaan Theater Artemis en het Stedelijk Museum de handen ineen. Samen tasten wij de vervagende grenzen af tussen beeldende kunst, performance kunst, social design en theater. Als culturele instellingen beschikken wij over een groot kapitaal aan artistieke capaciteiten en kwaliteiten. De inhoud van onze voorstellingen of tentoonstellingen loopt vaak naadloos over in de kunst van het leven zelf. We kunnen het moeilijk laten om die kostbare kennis te delen en zien het als onze verantwoordelijkheid en als noodzaak om dit te doen. De rol van kunst, rechtstreeks geënt op onze samenleving (en zoals hier de samenleving in een school), durven we naar ons toe te trekken. Vanuit de overtuiging dat we, door nieuwe processen op gang te brengen, hier iets wezenlijks aan kunnen bijdragen.

De kunstenaars die wij verbinden aan dit project zijn stuk voor stuk kunstenaars die deze bekommernis delen en -net zoals Beuys- les geven (in de brede zin van het woord) zien als een essentieel onderdeel van hun artistieke opdracht. We vinden juist deze zoektocht tussen de disciplines spannend, hierin versterken we elkaar, ontdekken we andere vormen en leren we nieuwe makers en nieuwe scholen kennen. De longlist van kunstenaars (zie hoofdstuk De kunstenaars) werd in overleg samengesteld en ook in het benaderen van scholen en het voeren van gesprekken met docenten trekken we samen op.

In gesprek met de scholen wordt bedacht hoe de inbedding van het project in de school vorm krijgt. Hoe krijgt het een zo groot mogelijke impact? Met de ene school zullen we de komst juist vooraf al aankondigen via het lesprogramma, voor de andere school zoeken we het in het moment zelf (met kleine teasers vooraf) en gaan we veel meer achteraf reflecteren en filosoferen. Ook de kunstenaar ontwikkelt deze ideeën mee. De samenwerking tussen beide instellingen werkt ook hier versterkend: beide hebben expertise op het gebied van educatie en kunnen elkaar aanvullen en van elkaar leren.

Artemis en ondernemerschap

Ondernemerschap betekent voor Artemis het investeren in en opbouwen van duurzame relaties met bestaand en nieuw publiek om zo de impact van ons werk te verbreden en vergroten. Om dat nieuwe publiek te vinden, zoeken wij continu naar samenwerkingsverbanden met bijvoorbeeld het onderwijs, culturele en maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven, theaters én de bewoners van onze thuisplek: Den Bosch.

Met de komst van de nieuwe zakelijk leider Marieke Simons in september 2016 is ingezet op het op de kaart zetten van het cultureel ondernemerschap van Artemis. Marieke werkte voorheen voor Theatergroep PlayBack, het gezelschap dat zij mee oprichtte en in 11 jaar tijd liet uitgroeien tot het grootste educatieve gezelschap van Nederland, dat jaarlijks 750 voorstellingen speelt op scholen door heel Nederland en daarnaast samenwerkt met partners als GGD, gemeenten, ZIGGO/UPC en meer dan 75 lokale Rabobanken. Haar expertise, drive en ondernemerschap zet zij nu in bij Artemis om het gezelschap verder te laten groeien, het publieksbereik te vergroten en nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan.

Dit project is bij uitstek geschikt om scholen op een geheel nieuwe manier te betrekken bij Theater Artemis. Het vraagt lef van zowel de school als Artemis om deze unieke samenwerking aan te gaan: een soortgelijk project is (voor zover wij weten) niet eerder gedaan op VO scholen in Nederland en vraagt een grote betrokkenheid van de school. Door het intensieve voortraject en nauw overleg tussen docententeam en de twee instellingen en door het betrekken van de leerlingen bij het project (ook vooraf), ontstaat een duurzame samenwerking. Wij hopen dat dit uiteindelijk ook resulteert in

het bereiken van nieuw publiek.

Relatie met gemeente Den Bosch

Theater Artemis is gevestigd in de binnenstad, maar we lijken soms het best bewaarde geheim van Den Bosch: veel jongeren en docenten uit de stad kennen ons (nog) niet. Juist in onze 'thuisstad' willen we een goede band met ons publiek opbouwen en investeren in de banden met de scholen voor voortgezet onderwijs. Het idee is om dit project te starten met 3 middelbare scholen uit Den Bosch, om daarna ook Brabant en de rest van Nederland en België te veroveren. Daarnaast werken we als twee Bossche culturele instellingen voor het eerst nauw samen.

Tijdspad en planning

De voorbereidingen voor het project, zoals het opstarten van de samenwerking tussen Stedelijk Museum en Artemis, het zoeken naar en praten met kunstenaars en het contact en de voorbereidingen met de middelbare scholen, starten in maart 2017. In april vindt een eerste pilot plaats op het van Maerlant Lyceum in Eindhoven. De ervaringen op deze school gebruiken we om de performances in Den Bosch verder vorm te geven. De exacte data zijn in overleg met de scholen nog te bepalen, we hopen de eerste performance in mei of juni in te plannen in Den Bosch, en sowieso in de eerste helft van schooljaar 2017-2018.

De Kunstenaars

We zoeken naar kunstenaars die zich willen verhouden tot het werk van Beuys: ze zijn maatschappelijk betrokken en zoeken de interactie met publiek (op welke manier dan ook). Ze kunnen zich inleven in pubers en hun omgeving en zijn recalcitrant genoeg om er ook tegenin te gaan: het moet schuren. We zoeken per school een andere kunstenaar, die zich gaat verhouden tot de omgeving en leerlingen daar. Iedere performance is daarmee een volstrekt uniek kunstwerk. Hierbij een voorlopige longlist van mogelijke kunstenaars.

Floris Visser (NL) <http://vlorisfisser.nl/>

Gerard Herman (BE) <http://www.gerardherman.be/>

Peter Fengler (NL) <http://ultrahobbycomplex.hotglue.me/>

Vaast Colson (BE) https://nl.wikipedia.org/wiki/Vaast_Colson

Michèle Matyn (BE) <http://www.muha.be/programme/detail/421-in-situ-mich-le-matyn>

Sieger Baljon (NL) <https://sjamandada.wordpress.com/about/sieger-baljon/>

Benjamin Verdonck (BE) <http://benjamin-verdonck.be/web/?cat=11>

Kajetan Uranitsch (NL / AT) <https://kajetanu.wordpress.com>

Wineke Gartz (NL) <http://www.winekegartz.com/index/>

Sabina Timmermans (NL) <http://www.sabinatimmermans.nl/>

Marielle Videler (NL) <http://www.mariellevideler.nl/>

Sjaak Langenberg (NL) <http://www.sjaaklangenberg.nl/>

Matthijs Bosman (NL) <http://www.matthijsbosman.nl/>

Klaas Burger (NL) <http://www.klaasburger.com/>

Stijn Peeters (NL) <http://stijnpeeters.com/>

Marketing en publiciteit

Om de Bossche scholen op de hoogte te brengen, zoeken wij in eerste instantie direct contact met de cultuurcoördinatoren en kunstvakdocenten van de middelbare scholen. Uit ervaring blijkt dit de meest effectieve vorm te zijn om zo'n vernieuwend kunstproject te pitchen op een school. Tevens nemen wij het project op in ons 'aanbod voor scholen' dat we lanceren op Bossche, Brabantse en overige VO scholen in Nederland via onze eigen website, een Artemis brochure, de netwerkbijeenkomsten en cultuurmarkt van Bureau Babel Den Bosch en op verschillende websites met kunsteducatie-aanbod.

Indien het project geboekt is door een school, zoeken we contact met lokale en regionale pers. We zetten leerlingen actief in om zelf verslag te doen van dit experiment en vragen daarnaast journalisten om een reportage te schrijven over deze performance en de betrokkenheid van jongeren bij een groot kunstproject in hun school. Uiteraard zetten wij verder al onze communicatiekanalen in om dit initiatief ruim bekendheid te geven.

Monitoring en evaluatie van project

We zijn heel benieuwd wat dit project in een school, een samenleving op zich, teweeg gaat brengen. We bieden de leerlingen een authentieke kunstbeleving in hun eigen omgeving. We willen ontregelen, het moet schuren. Bij iedere performance zal dat een andere vorm krijgen, iedere kunstenaar heeft immers zijn eigen manier van werken en zoekt een andere verhouding tot zijn omgeving en tot het werk van Beuys. Hoe gaan leerlingen (en docenten) zich verhouden tot deze vreemdeling, de kunstenaar, die een plek inneemt in hun gebouw? We willen gesprekken op gang brengen over die verhouding tot het vreemde en wat er ontstaat in zo'n ontmoeting met kunst. Beuys zag in kunst een rol voor de verandering van de maatschappij. Wat kan deze performance, deze "social sculpture", teweeg brengen in een school? Het gesprek over de rol en betekenis van kunst in de samenleving willen we graag voeren met alle betrokkenen, tijdens en na afloop van het project.

Aan dit kunstwerk, deze performance in de school, valt niet te ontkomen. Alle leerlingen worden er op een of andere manier mee geconfronteerd, alleen al door de centrale plek die de kunstenaar inneemt en door de duur ervan. De een zal het van een afstandje aanschouwen, de ander verhoudt zich er actiever toe: door mee (of tegen) te werken of in gesprek met medeleerlingen of de kunstenaar. Tijdens de performance laten we dat gebeuren, de kunstenaar zoekt zijn eigen weg daarin. We observeren de activiteiten (in woord en beeld) van de kunstenaar en de reacties van leerlingen en docenten worden vastgelegd. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met leerlingen en docenten van de school, zodat het monitoren en vastleggen onderdeel wordt van het geheel. Artemis en het Stedelijk Museum bedenken gezamenlijk een aantal vormen die we op elke school kunnen toepassen, zodat we de performances (en het effect ervan) ook onderling met elkaar kunnen vergelijken.

Na afloop van de performance gaan we in gesprek met leerlingen en docenten over wat er is gebeurd en hun reacties daarop. Hiertoe wordt door Stedelijk Museum en Artemis, in overleg met iedere kunstenaar en school, een programma ontwikkeld om te reflecteren op het project. Zo verzekeren we ons ervan dat deze kunstbeleving een bewuste ervaring wordt en dat leerlingen nadenken over de betekenis ervan, voor henzelf en in een groter verband: van kunst voor de samenleving.

In het ontwikkelen van de methodes om het project en het reflectie- programma na afloop vast te leggen trekken de afdelingen educatie van de beide instellingen met elkaar op. Beiden hebben hierin een eigen expertise, gekoppeld aan hun eigen disciplines. In het samenbrengen hiervan zullen nieuwe vormen ontstaan. Ook is hierover overleg met dhr. Dr. Cock Dieleman, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, om samen te kijken naar hoe de evaluatie het beste opgezet en uitgevoerd kan worden.

Tijdens de performance zal er nauw contact zijn tussen de kunstenaar, iemand van het docententeam en het Stedelijk Museum en Artemis. Achteraf worden alle projecten uitvoerig geëvalueerd met de partners, zodat mogelijke bijsturing of aanscherping kan plaatsvinden voor het volgende project. De school en leerlingen wordt om mondelinge en schriftelijke reacties gevraagd, welke we ook meenemen voor de volgende performances.

Een ander doel van het project is het contact met nieuwe scholen en die aan de twee culturele instellingen verbinden. De uitwisseling van de contacten met scholen en het samen nadenken over de werving van scholen moet resulteren in 10 scholen die zich aan dit project commiteren. Dit is na afloop gemakkelijk te vast te stellen. Ook kan na afloop in kaart gebracht worden of en hoe er een verbinding tot stand is gekomen met de school en hoe deze verder vorm krijgt.

Financiën

In bijgevoegde begroting is een onderscheid gemaakt in voorbereidings- en uitvoeringskosten per performance. Het totaalbedrag voor het bedenken, opzetten en uitvoeren van 10 performances, waarvan minimaal 3 in Den Bosch, bedraagt € 56.250,-. De dekking bestaat uit een eigen bijdrage van scholen die deelnemen (€ 2.500,- per school), een eigen bijdrage van Theater Artemis en het Stedelijk Museum vanuit landelijke en provinciale subsidie en aanvullende financiering door de Impulsgeldenregeling van BKKC (of indien nodig een ander fonds). Daarnaast vragen wij om een bijdrage van het PopUp fonds van Gemeente Den Bosch van € 10.000,- voor ondersteuning bij minimaal 3 performances in Den Bosch.

Den Bosch, 14 februari 2017

Marieke Simons - Bestuurslid en zakelijk leider Stichting Theater Artemis

BEGROTING EN DEKKINGSPLAN 'I Like school and school likes me'		
Theater Artemis en Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch		
Vorbereiding en uitvoering van 10 performances, waarvan 3 in Den Bosch	uren	kosten
Vorbereiding		
voorbereiding project (teksten, fondsenwerving, overleg, selectie kunstenaars)	120	€4.200,00
decor (slaapplek voor kunstenaar)		€750,00
werving 10 scholen / communicatie	40	€1.400,00
ontwikkelen docentmateriaal (reflectie op project)	40	€1.400,00
materiaalkosten docentmateriaal		€750,00
totaal		€8.500,00
Per uitvoering/performance		
voorbereidende gesprekken met kunstenaar en school	5	€175,00
voorbereiding en uitvoering kunstenaar (incl voorgesprekken, materiaal verzamelen etc. max 5 dagen)		€1.000,00
aanwezigheid kunstenaar in school	3 dagen (2 nachten)	€1.500,00
materialen		€500,00
vastleggen van project in fotografie / film	15	€750,00
reiskosten kunstenaar		€100,00
sejour kunstenaar n.v.t.		€0,00
productie / techniek ondersteuning	8	€220,00
educatie ondersteuning	8	€280,00
onvoorzien		€250,00
totale kosten per performance		€4.775,00
totaal 10 performances	10	€47.750,00
voorbereiding		€8.500,00
TOTAAL KOSTEN Vorbereiding en Uitvoering 10 performances		€56.250,00
DEKKING / Inkomsten		
Bijdrage door school € 2.500,- per performance	€2.500,00	€25.000,00
Eigen bijdrage Artemis en Stedelijk Museum, € 5.000,- per instelling		€10.000,00
BKKC Impulsgelden		€11.250,00
Gemeente Den Bosch voor minimaal 3 VO scholen in Den Bosch		€10.000,00
TOTAAL DEKKING		€56.250,00